**Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yksityistielain muuttamisesta**

KH 14.09.2026 § 320
4/03.00/2026

Valmistelija

Hallintojohtaja Markus Hämäläinen
markus.hamalainen@savonlinna.fi, p. 050 470 9394

Selostus

Liikenne- ja viestintävaliokunta pyytää Savonlinnan kaupungilta asiantuntijalausuntoa halliituksen esityksestä eduskunnalle (HE 125/2026 vp.) laiksi yksityistielain muuttamisesta.

Lausuntopyyntö ja hallituksen esitys ovat liitteenä.

Määräpäivä lausunnon antamiselle on 15.9.2026.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityistielakia.

Halltuksen esityksen tavoitteena Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa tiekuntien hallintoa ja päätöksentekoa ja siten edistää yksityisteiden tehokasta tienpitoa sekä lisätä liikenneturvallisuutta yksityisteillä ja vahvistaa tieosakkaiden oikeusturvaa.

Esityksen mukaan tieosakkaalla olisi aiempaa helpompi pääsy eräisiin tiekunnan ja sen toimielimen asiakirjoihin.

Tiekunnan perustamiseen ja muutoksiin liittyviä päätöksentekomenettelyjä täsmennettäisiin. Tiekunnan toimielimelle säädettäisiin velvollisuus ylläpitää osakasluetteloa. Tieosakkaiden mahdollisuutta vastustaa yhdyskuntateknisen laitteen sijoittamista tiealueelle rajattaisiin vain tiensuuntaisiin runkolinjahankkeisiin.

Tiemaksun ja käyttömaksun perimistä koskevaa pykälää täsmennettäisiin niin, että verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuus tiemaksujen virheellisestä maksuunpanosta suljettaisiin pois.

Lisäksi yksityistietoimituksen toimivaltaa lisättäisiin niin, että toimituksessa voitaisiin määrätä laittomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Esittelijä

Kaupunginjohtajan 1. sijainen Hämäläinen Markus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavansisältöisen lausunnon asiassa.

Savonlinnan kaupunginhallitus kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Savonlinnan kaupunginhallitus katsoo, että hallituksen esityksessä tulisi painottaa selkeästi yksityistielain merkitystä kuntalaisten peruspalvelujen saavutettavuudelle, huoltovarmuudelle sekä alueiden elinvoiman ylläpitämiselle. Yksityistielain muuttamisen vaikuttavuus tulisi hallituksen esityksessä esitettyjen muutosehdotusten lisäksi kohdistua vielä selvemmin

mainituille yhteiskunnan toimivuuden kannalta merkityksellisille asiakokonaisuuksille.

Hallituksen esityksen kohdassa 2. (Nykytila ja sen arviointi) tuodaankin esille, miten suuri merkitys yksityisteillä on elinkeinoelämän kuljetuksille sekä maaseudun asutukselle ja tuodaan esille yhteiskunnan toiminta- ja huoltovarmuuteen liittyvä rooli. Jäljempänä mainituin tavoin nämä kysymykset eivät kuitenkaan näy konkreettisesti esityksen sisällössä.

Yksityistiet muodostavat keskeisen osan erityisesti maaseutu- ja haja-asutusalueiden liikenneverkkoa, jonka toimivuus on välttämätöntä muun muassa koulukuljetusten, kotihoidon, pelastus- ja ensihoitopalvelujen sekä muun viranomais- ja palveluliikenteen kannalta. Lisäksi yksityisteillä on merkittävä rooli elinkeinoelämän kuljetusten, maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten sekä matkailun ja vapaa-ajan asumisen näkökulmasta.

Huoltovarmuus

Kaupunginhallitus toteaa, että hallituksen esityksessä tunnistetaan yksityisteiden merkitys huoltovarmuudelle, mutta tätä ei ole viety konkreettisiksi säädösratkaisuiksi. Valmistelussa tulee arvioida mahdollisuudet tunnistaa huoltovarmuuden kannalta merkittävät yksityistiet sekä huomioida ne valtionavustusten kohdentamisessa ja tienpidon priorisoinnissa.

Koulukuljetukset, kotihoito ja pelastustoimi

Hallituksen esityksessä todetaan, että toimiva yksityistieverkko tukee koulukuljetusten, kotihoidon, vanhuspalveluiden sekä pelastus- ja ensihoitopalveluiden toteuttamista. Tästä huolimatta esityksessä ei aseteta palvelujen saavutettavuutta yksityistielain tavoitteeksi, edellytetä vaikutusten arviointia julkisten palvelujen järjestämiseen eikä tunnisteta palvelujen kannalta kriittisiä tieyhteyksiä. Savonlinnan kaupunginhallitus esittää, että yksityistielain tavoitteisiin lisätään asukkaiden peruspalvelujen saavutettavuuden turvaaminen erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

Saaristoalueiden liikennejärjestelmä

Kaupunginhallitus pitää myönteisenä, että esitykseen sisältyy uusi säännös yksityistielauttojen (-lossien) asemasta osana yksityistietä. Esitys ei kuitenkaan ratkaise yksityistielauttojen ja -lossien asemaa, palvelutason turvaamista eikä saaristoalueiden yhteyksien pitkäjänteistä rahoitusta. Kaupunginhallitus esittää, että näiden yhteyksien jatkuvuus turvataan erillisellä sääntelyllä tai valtakunnallisella rahoitusmallilla.

Saaristolain huomiointi

Savonlinnan kaupunginhallitus katsoo, että esityksessä ei ole riittävällä tavalla arvioitu saaristolain tavoitteiden toteutumista eikä saaristoalueiden erityisolosuhteita. Jatkovalmistelussa tulee arvioida ehdotusten vaikutukset saaristoisten kuntien palvelujen saavutettavuuteen, huoltovarmuuteen, asumiseen, matkailuun ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin.

Muita havaintoja hallituksen esityksestä

Hallituksen esityksen mukaan tieosakkaiden mahdollisuutta vastustaa yhdyskuntateknisen laitteen sijoittamista tiealueelle rajattaisiin vain tiensuuntaisiin runkolinjahankkeisiin ja yksityistietoimituksen toimivaltaa lisättäisiin niin, että toimituksessa voitaisiin määrätä laittomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi. Savonlinnan kaupunginhallitus pitää esitettyjä muutoksia myönteisinä hallituksen esityksen tavoitteisiin nähden.

Yhteenveto

Savonlinnan kaupunginhallitus katsoo, että hallituksen esitys sisältää useita kannatettavia hallinnollisia uudistuksia. Lainsäädäntövalmistelussa

tulee kuitenkin vahvistaa yksityisteiden merkitystä peruspalvelujen saavutettavuuden, huoltovarmuuden ja alueellisen elinvoiman näkökulmasta sekä huomioida saaristolain tavoitteet nykyistä selkeämmin. Erityisesti yksityistielossien ja -lauttojen asema, kriittisten yhteysväylien rahoitus sekä saaristo- ja harvaan asuttujen alueiden palvelutaso edellyttävät lisätoimenpiteitä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi Liikenne- ja viestintävaliokunta/LiV@eduskunta.fi

Toimenpiteet Hallintopäällikkö

Julkaisupäivä 15.09.2026

Lähetyspäivä 15.09.2026

Tiedoksiannettu sähköpostilla kirjeellä todistellisena tiedoksiantona luovutettu henkilökohtaisesti

Otteen oikeaksi todistaa

15.09.2026

Tämä asiakirja on sähköisesti järjestelmäallekirjoitettu.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Päivi Matilainen
pöytäkirjanpitäjä

**Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 320**

**Muutoksenhakukielto**

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- oppilaan arviointia (Perusopetuslaki 22 ja 42 c §).

Riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa.